

LJÓSMÆÐRAFÉLAG ÍSLANDS

(The Icelandic Midwives' Association)

Stofnað árið 1919

1. janúar 2026

Umsögn Ljósmaðrafélags Íslands við mál nr. S-241/2025: Drög að frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna viðbragða við lyfjaskorti o.fl.

Ljósmaðrafélag Íslands fagnar því frumvarpi sem hér er komið fram þar sem lögð er til heimild til útvíkkunar á ávísanaheimild hjúkrunarfræðinga og ljósmaðra á lyfjum. Við teljum slíka heimild vera tímabæra og í samræmi við þá þróun sem orðið hefur á störfum ljósmaðra og þeirri þjónustu sem þær veita í dag. Eins er þessi heimild í samræmi við þær heimildir sem ljósmaður hafa í þeim löndum sem við berum okkur helst saman við.

Við leggjum þó áherslu á að ávísanaheimild ljósmaðra verði bundin við þær ljósmaður sem hlotið hafa sérstakt leyfi frá Embættis landlæknis til að ávísa lyfjum, en ekki við starfsstöðvar ljósmaðra. Ljósmaður vinna víða sjálfstætt utan stofnana, m.a. við fæðingar, sængurlegu og á fæðingarheimilum og teljum við mikilvægt að sjálfstætt starfandi ljósmaður sem hafa sérstakt leyfi frá Embætti landlæknis hafi ávísanaheimild.

Ljós móðurfræði er í stöðugri þróun og í dag útskrifast ljósmaður eftir að hafa lokið fjögurra ára BS námi í hjúkrunarfræði að viðbættu 120 eininga meistaranámi í ljós móðurfræði til starfsréttinda. Námið í ljós móðurfræðum nú felur m.a. í sér námskeiðið *Ráðgjöf um getnaðarvarnir*, þar sem m.a. er farið yfir lyfjafræði hormónagetnaðarvarna, milliverkanir lyfja, frábendingar getnaðarvarna, ábyrgðaskyldu heilbrigðisstarfsmanna, ásamt þeim lögum og reglum er gilda varðandi lyfjaávisanir. Ljósmaðranemar fá þjálfun í ráðgjöf og uppsetningu á hormónastaf og lykkjum og hafa þannig ljósmaður klíniska færni og fræðilega þekkingu til öruggra lyfjaávisunar við útskrift. Þetta námskeið er til viðbótar við þá lyfjafræði sem kennd er til BS gráðu í hjúkrunarfræði.

LJÓSMÆÐRAFÉLAG ÍSLANDS

(The Icelandic Midwives' Association)

Stofnað árið 1919

Varðandi ábyrgð ljósmæðra á rannsóknarbeiðnum í meðgönguvernd teljum við það mikið öryggismál gagnvart okkar skjólstæðingum að ljósmæður geti pantað og fylgt eftir niðurstöðum sinna skjólstæðinga. Í dag þarf að skrá lækni fyrir slíkum beiðnum, sem þekkir oft ekkert til skjólstæðings og fær viðkomandi læknir niðurstöður til sín, ekki ljósmóðirin sem gerir beiðnina. Það er því aukið vinnuálag á ljósmæðrum að halda utan um niðurstöður beiðna og á lækna sem fá niðurstöður til sín án þess að þekkja ástæður fyrir beiðnum. Við teljum þetta óþarfa vinnuálag á alla aðila, óhagkvæmt og ekki í samræmi við þá faglegu ábyrgð sem ljósmæður hafa gagnvart sínum skjólstæðingum.

Að lokum vísum við í skýrsluna [Mönnun ljósmæðra nú og til framtíðar með áherslu á sem besta nýtingu fagþekkingar ljósmæðra innan heilbrigðisþjónustunnar](#) sem gefin var út af Heilbrigðisráðuneytinu 9.desember 2024. Í þeirri skýrslu eru lagðar til góðar og vel ígrundaðar tillögur að betri nýtingu á fagþekkingu ljósmæðra sem bæði auka öryggi skjólstæðinga okkar sem og hagræðingu innan heilbrigðiskerfisins.

Fyrir hönd Ljósmaðrafélags Íslands
Unnur Berglind Friðriksdóttir, formaður